

Излишно е да разглеждаме поотделно градовете с население под 5 хиляди жители. Тази категория градчета е най-силно засегната от емиграцията, тъй като 14 от тях показват фактическо намаление на населението си, а друга една група от 10 града сж показали фактическо нарастване до 4%. За отбелязване е, обаче, развитието на градчетата Св. Врач и Червен-бръгъ, които сж показали фактически приръстъ съответно — 68.7% и 24.3%.

Разлики отъ приселвания и изселвания

Отъ сравняване на фактическия и естествения приръстъ на населението се получава превеса на изселванията или приселванията. Табличката на стр. 5 ни дава разликитъ отъ външнитъ преселвания на България между всъки две преброявания отъ 1887 год. насамъ. Отъ нея се вижда, че презъ последнитъ 8 години (1927—1934 год.) България е загубила, вследствие на изселванията, 44,260 души или 6.8% отъ своя естественъ приръстъ презъ сжщия периодъ, което представлява 0.8% отъ населението на България въ края на 1926 год. или 0.09% срѣдно годишно. Не е така презъ течение на предидещитъ два междуброителни периода: 1921—1926 год. и 1911—1920 год., когато приселванията надвишаваха изселванията съответно съ 57,662 и 19,990 души. Разликата отъ преселванията презъ периода на войнитъ е вѣроятно по-голяма въ полза на приселванията, тъй като въ табличката е дадена разликата отъ преселванията само въ старата, останала въ Царството, територия, безъ новитъ земи. Тъй че, приселницитъ — бѣжанци, настанени въ новата територия, по близка и до населенитъ мѣста въ Тракия и Македония, които тѣ сж напустнали, не сж взети предвидъ. Периодътъ 1901—1910 год., преди войнитъ, ни показва много голѣми загуби отъ изселванията. Презъ периода 1901—1905 год. тази загуба е 61,735 души, или 0.31% срѣдно годишно, а презъ периода 1906—1910 год. — 80,368 души или 0.38%. Презъ първия периодъ България е загубила 17.5% отъ естествения си приръстъ, а презъ втория — 21%. Както изтъкнахме вече на друго мѣсто *), външнитъ преселвания на България презъ първитъ периоди следъ Освобождението се състоятъ отъ изселваще се турско население и отъ приселващи се българи отъ неосвободенитъ земи, главно отъ Тракия и Македония. Голѣмитъ разлики, обаче, въ полза на изселванията презъ периодитъ 1901—1905 г. и 1906—1910 год., особено презъ втория, се дължатъ въ голѣма степенъ на отиващата да търси щастие задъ Океана българска емиграция, която следъ войнитъ се сблъска съ изкуственитъ прѣчки, които ѝ се

създадоха отъ всички американски държави, на първо мѣсто отъ С. Щати. Отъ България тогава е изтичалъ ежегодно и единъ постояненъ потокъ временна европейска емиграция, състояща се главно отъ български градинари. Тази емиграция, изходяща главно отъ околицитъ на бившия Търновски окръгъ, продължи и следъ войната, съ тенденция на намаление въ последнитъ години, поради ограниченията, които се направиха отъ държавитъ, въ които се вливаше: Ромъния, Унгария, Чехословакия и Австрия.

Видѣхме, че докато презъ петгодишния периодъ 1906—1910 год. България е загубила отъ естествения си приръстъ около 21% или 80,368 души, презъ последнитъ осем години тя е загубила само 6.8% отъ него, или 44,260 души. Ето защо, разликитъ между фактическия и естествения приръстъ, които се наблюдаватъ въ различнитъ околии и градове, сигурно се дължатъ на вътрешнитъ преселения. Всички лица, които преди войнитъ биха търсили работа въ други държави, сега е трѣбвало да сторятъ това въ вътрешността на страната. Въ голѣма степенъ, съ това трѣбва да се обясни ролята, която е играла Столицата, съ своитъ близки предградия, при избора на мѣстото, дето е трѣбвало да се установява голѣма частъ отъ младитъ поколения, осждени на безработица въ тѣхнитъ села и градове. Отивайки да търсятъ работа, тѣ сж се насочвали главно къмъ София. И наистина, преселванията сж докарали въ София презъ периода 1927—1934 г. 59,623 лица. Населенитъ мѣста, образуващи близкитъ предградия на столицата: Княжево, Красно-село, Надежда, Малешевци и Слатина, отъ своя страна, сж абсорбировали 19,762 души. Следователно, въ Голѣма София (ако наречемъ така столицата заедно съ предградията) сж отишли да търсятъ щастие, далечъ отъ своитъ родни мѣста, повече отъ 79,385 души, тъй като това число представлява само разликата между приселенитъ и изселенитъ. Отъ где по-точно е черпила София своята имиграция ще може да ни покаже само подробната разработка на преброителнитъ карти, която ще ни представи населението на София и по мѣсторождение. Най-вѣроятно е, че тя е дошла на първо мѣсто отъ близкитъ на София околии. И наистина, ако приемемъ, че всички емигрирали отъ околицитъ на Софийската областъ, както и отъ околии: Разлогъ и Неврокопъ отъ Пловдивската областъ, сж се отправили къмъ София и предградията ѝ, ще видимъ, че тѣ представляватъ една маса отъ 40,514 души.

Ако разгледаме разликитъ отъ преселванията по околии, както сж дадени въ таблица 1 (стр. 19 и 20) и отъ следващата тукъ таблица, съдържаща въпроснитъ разлики въ низходящъ редъ по околии, ще видимъ, че само 13 околии могатъ да се похвалятъ съ печалба отъ преселванията, една запазва естествения си приръстъ, а всички останали 75 показватъ, по-вече или по-малко, намаление.

*) „Външната миграция на България отъ Освобождението до 1933 г. включително“ — Статистически известия, № 5, 1934 г.